

CONCOURS EXTERNE, INTERNE ET SPECIAL DE RECRUTEMENT
DE PROFESSEURS DES ECOLES

Session 2005

Groupement Interacadémique

Durée : 3 H / Coefficient : 3

Epreuve d'OCCITAN

CATÒIA

Al meu país la mia maire m'apelava Mançon. Me coneissiái pas d'autre nom :
Mançon

05 Mas quand anèri a l'escòla. La mia maire m'auriá volgut metre a l'escòla per
Pascas. Lo mèstre me volguèt pas. Calguèt esperar lo mes d'octobre : un temps de
davalada, un jorn de vent d'Autan e de castanhas.

A Sant Genièis coneisson pas lo vent d'Autan. Al meu país, lo Segalar...

La mia maire me carguèt la blodeta negra tota nòva. Me donèt la saqueta amb tres
chaudèls banuts dedins. Me prenguèt per la man.

10 Dins la cort de l'escòla, tanlèu nos veire arribar, los autres enfants quitèron de
s'amuser. E nos agachavan. Ieu sarravi las mans de la mia mamà.

Anèrem trobar lo mèstre al seu burèu per escriure lo meu nom sus sabi quines
registres.

Lo meu nom... A ! lo meu nom.

15 La mia maire me daissèt dins la cort sens gausar me potonejar : los autres nos
agachavan. Me teniái contra la paret, la saqueta dels chaudèls jol braç. La mia maire se
n'èra anada.

"Catòia... Catòia lo pichon... Catòia..."

Qual cridèt primièr ? Totes los enfants èran aquí que m'enrodavan e me guinhavan
del det :

20 "Catòia..."

Compreniái pas encara qual èra Catòia. Del meu det pichon los guinhèri tanben. E
cridèri coma eles :

"Catòia..."

25 Piquèron de las man, totes. Sautèron coma de falords.

Se sarrèron encara mai de ieu.

"Catòia. Catòia... lo Catoion..."

E me quitèron lo berret de sul cap. Lo me getèron enlà. Me tirèron la saqueta dels
chaudèls banuts per la far sautar a còps de pès...

30 Alara comprenguèri ieu. Èri ieu Catòia. Mas perqué èri ieu Catòia ? me virèri
contra la paret e plorèri.

Lo mèstre venguèt ben per me consolar. Mas consí me portariá solaç, el ? Èri
Catòia...

Quand sortiguèrem, a onze oras, la mia maire m'esperava al canton de la cort.
Anèri a ela los uèlhs confles, sens poder parlar, aufegat de glops...

35 Me potonegèt a mai los autres nos agachèssen que passavan en se trufant.

"T'agradas pas a l'escòla ? me demandèt ela. Mas de qué as, paure Mançon ?

- Catòia... bretonegèri ieu. Catòia..."

Alara, ela, de me prene a bèl braçat e de me portar a l'ostal coma un nenon.

Lo libre de Catòia (capítol 1) Joan Bodon.

Le candidat rédigera dans une variante d'occitan qu'il choisira librement en veillant à sa cohérence interne.

COMENTARI GAVIDAT

En vos ajudar de las questions seguentas, apitatz un comentari deu tèxte.

1. Presentacion :

- a) Après aver lejut lo tèxte, despartitz-lo en partidas coerentas. Balhatz un títol a cada una en precisar las linhas qui las delimitan.
- b) Quau ei lo contèxte d'aqueste raconte .
- c) Quina atmosfèra e se'n desgatja ?

2. Questions tau comentari :

Responetz a las questions en vos apujar suu tèxte.

1. En quina tempsada e pensatz qu'ei lo raconte ? Perqué ?
2. Quin se ved la proteccion de la mair ? Que'n pensatz ?
3. Comentatz l'arribada a l'escòla. Quin se senteish lo gojat ?
4. En qué ei importanta "lo saquèta dels chaudèls" que'n pensatz ? Trobatz normau de portar quauquarren de l'ostau a l'escòla ?
5. Comentatz l'actitud deus autes escolans. Que'n pensatz ?
6. Perqué se pòt sentir sol lo navèth ?
7. Linhas 21/40 : Explicatz çò que's passa. Qui ei Catòia ? E compren çò que's passa eth ?
8. Comentatz lo ròtle deu mèste. Que'n pensatz ?
9. En vos apujar suu tèxte, amuishatz lo problèma deu nom, de l'identificacion.
10. Linha 28 "alara compreguèri ieu ... me virèri contra la paret e plorèri". Explicar çò qu'arriba au gojat. Perqué plora ?
11. Amuishar la pujada dens la violéncia. De quan biais reageish Catòia ?

CONCLUSION

- En qué ei complicada ua rentrée de las classes ?
- L'escòla qu'ei un lòc on los mainatges aprenen a vèder grans. En léger la linha 37, que vo'n sembla ?
- Que pensatz deu pes de la familha sus un mainat ?
- Quin ei possible d'ajudar un escolan hòrabandit peus autes ?

ARREVIRADA

Hètz l'arrevirada en francés deu passatge entre "piquèron de las mans" (linha 23) e "coma un nenon." (linha 37)

CONCOURS EXTERNE, INTERNE ET SPECIAL DE RECRUTEMENT
DE PROFESSEURS DES ECOLES

Session 2004

Groupement Interacadémique

Durée : 3 H / Coefficient : 3

Epreuve d'OCCITAN

LAS PASTAS PEGADAS

Qu'èra lo prumèr dia deu mes de junh de 198... La mair deu David que s'èra morta de la malaudia quauques mes avè. La regenta deu David, Madama Laugar, que preparava la hèsta de las mairs.

05 - Mainats, ce digó la regenta, tà har lo present-suspresa de la hèsta de la mamàs que'vs demandi de portar pastas alimentàrias non cueitas. Que precisi : non cueitas ! Pastas de tot escantilh que seràn las plan viengudas. N'avetz pas qu'a demandar a las vòstas mamàs...

- Regenta, ç'uglè la Sandrina, Papà n'aima pas las pastas e Mamà ne hè pas que vermicèlis !

10 - Qu'ei parièr. Que portaràs vermicèlis. Que disèvi donc que s'agirà de har, en pegar aqueras pastas de fòrmas diferentas sus ua huelha de papèr *Canson*, ua composicion de las originaus tà l'auherir a las vòstas mamas lo matin de la hèsta.

- De quina color serà la huelha ?

- Negra.

15 - Perqué negra ?

- Tà que las pastas se vedin de plan. Que v'avisaratz d'estauviar la pega tà non pas cascantejar las huelhas dab plaps.

20 Quauques dias apuish, lo David qu'avèva portat, puishque n'avèva pas qu'aquò a casa, espaggetti e maraconi. Lo David que n'èra vergonhós. Los macaroni e los spaggetti n'èran pas autan beròis coma las pastas multifòrmas que los autes hasanhòts avèn amiat. E puish tà qui hasèva aqueras pastas pegadas ? Lo David qu'avèva ua idea totun. Que las volèva dar a la granmair, qui ne vedèva pas sovent. Mes la regenta qu'arrestè aquera mustra de pastas.

25 - Mainats, estruçatz tot aquò viste hèit. Qu'èi interrogacions de matematicas a vos rénder. Que començaram las composicions tà la hèsta de las mamas arron la recreacion...

- La recreacion deu matin o la recreacion deu vrèspe ?

- ... deu vrèspe !

30 Los escolans qu'avón lèu hèit de préner los cisèus e la pega tà començar lo tribalh de la hèsta de las mairs. Qu'èran ahiscats, sustot après ua jornada de tribalh. Pertot, las pastas que s'estenèvan sus las taulas. Sol, lo David que semblava desvariat.

- David, se vòs plan segur, n'ès pas briga obligat de har aqueras pastas pegadas. Que pòts... dessenhar per exemple. Hè com volhas.

- E poish balhar las mias pastas a la Sandrina ?

35 - Òc, hè com volhas ce t'èi dit.

Alavetz, lo David que dé, de bon còr, los sons spaggetti e macaroni a la Sandrina. Qu'èra la soa amiga, ua de las solas qui'u comprenèva. Puish que's prengó l'istòria de França illustrada taus mainats. Que's causí un chivalièr dab un ausberc daurat tà'u dessenhar.

- 40 L'endedia, Madama Laugar que s'apercebó que lo David s'avèva desbrombat lo libe de francès.
- David, perquè pòrtas ua sarpa a l'escòla puishque n'i a pas libes dehens ? Aquò que sufeish. N'as pas qu'a pensar la velha aus cors de l'endoman. E puish, los tons quasèrns, qui èran plan tienguts, que son vaduts de vertadèras lordèras. N'ei pas
- 45 pr'amor que la toa Mamà ei morta que tot ei permetut ! Be vas véder, tè, pagalhós !
- D'un gèsto sec, la regenta que gahè la sarpa e que la vueitè. Ua mesclanha de papèrs en ponhòc e d'estilòs desbrombats que s'espandí suu sòu.
- A aqueth moment, shens díser arren, lo David que's llevè d'un còp. Qu'anè au hons de la sala on èran estruçadas las pastas. Com un pèc que las gahè e que las arroncè
- 50 pertot en la classa. Totas las pastas que volèn. Rigatoni, farfalle, capellini que hasón com ua ploja d'estelas. Ua a ua las pastas pegadas qu'estón aliberadas. Madama Laugar que's sangglacè. La classa ne mautè pas briga. Qué podèvan díser ?
- Aquera annada nada mair de la classa de Madama Laugar ne recebó pas nat present.

Genèr/agost de 2000 – Nicolau Rei-Bèthvèder - *Reclams*

Le candidat rédigerà dans une variante d'occitan qu'il choisira librement en veillant à sa cohérence interne.

COMMENTARI GAVIDAT

En vos ajudar de las questions qui segueishen, apitatz un comentari deu tèxte.

1. Presentacion :

- a. Après aver lejut lo tèxte, despatitz-lo en partidas coerentas. Balhatz un títol a cadua en precisant las linhas qui las delimitan.
- b. Quau es lo contèxte d'aqueste raconte ?
- c. Quina atmosfèra e se'n desgatja ?

2. Questions peu comentari :

Comentatz las expressions seguintas e responetz a las questions :

Linha 21 : "E puish tà qui hasèva aqueras pastas pegadas ?"

Qué's passa dens lo cap deu David ?

Linha 29: "Los escolans qu'avón lèu hèit de préner los cisèus e la pega tà començar lo tribalh de la hèsta de las mairs. Qu'èran ahiscats..."

Linha 31 : "Sol, lo David que semblava desvariati."

Explicatz lo comportament de la classa en lo comparar dab lo de David.

Linha 43: "Aquò que sufeis."

Linha 44: " N'ei pas pr'amor que la toa Mamà ei morta que tot ei permetut ! Be vas véder, tè, pagalhós !..."

Com cau préner en consideracion l'istòria de cada dròlle a l'escòla ?

Linha 46: "D'un gèsto sec, la regenta que gahè la sarpa e que la vueitè."

Qué pensatz de la reaccion de la regenta ?

Quau ei au vòste avis lo rapòrt que's deu establir entre lo professor e lo mainat quan un dròlle ei desorientat dens lo son monde ?

Linha 49 : "Com un pèc, que gahè [las pastas] e que las arroncè pertot en la classa."

Qué pòt revelat de l'estat d'esperit de David aquesta reaccion ?

Exprimitz çò que pòt ressentir lo dròlle.

Linha 53: "Aquera annada, nada mair de la classa de Madama Laugar ne recebó pas nat present."

Com explicatz aquesta darrèra frasa ?

3. Conclusion :

Un equilibre afectiu e ua certa volontat semblan necessarias tau bon fonccionament dens l'escolaritat d'un escolan. Qué'n pensatz ?

Dens aqueste tèxte, quau ei la frasa qui vos a "trucat" lo mei en tant que futur pedagòg ?

4. Arrevirada :

Hètz la traduccion en francés deu passatge entre : "Tà que las pastas" (linha 16) e "Oc, hé com volhas ce t'èi dit." (linha 35)

CONCOURS EXTERNE, INTERNE ET SPECIAL DE RECRUTEMENT
DE PROFESSEURS DES ECOLES

Session 2003

Groupement Interacadémique

Durée : 3 H / Coefficient : 3

Epreuve d'OCCITAN

- "Sénher Dieu, vertat es que sèm plan aici, totes sols a broa d'aquela aiga. Lo paradís deu èsser quicòm coma aquò : un òme, una femna, un riu, lo solelh.
- De rius aital, i n'a pas endamont ?
 - Son pas avenents. Estiu e ivèrn son fresques ; lordasses tanben que comols de bard e de getaments de fabrica. Enlòc, siái pas tombat sus una raspa coma aici.
- 05 - Semblas pas l'aimar gaire aquel país !
- M'agrada pas. La tèrra i es melhora e pus aisida de trabalhar que la nòstra, mas mancan puèges, paredons, vinhas, frucha e solelh. Çaquela, per aimar un país, i cal èsser nascut."

10 Marià s'enairèt per l'abraçar sul front, sus uèlhs, sus la boca, finiguèt per se sèire tornar e pausèt una altra question.

"Diga-me, Pèire la páur te pren sovent ?"

 - A la debuta, tremolavi nuèch e jorn. Ara, pas tant e mai levat quand cal montar a l'assalida.

15 - Pensas a ieu quand as páur ?

 - Nani. Pensi a salvar pèl e pelada. Se pensavi a tu o a quicòm mai, me fariái desquilhar.
 - Aimas de tuar ?
 - Nani. Malurosament, sèm pas aquí per jogar el cluquet.

20 Nos cal tuar per èsser pas tuats. As aquò la lei de la guèrra.

 - Pèire, diguèt Marià en li cachant lo braç, aimi pas quand me parlas aital. Aimi pas que siás passat sergent.
 - E perqué ? Tòqui una brava mesada. La te mandí.

25 Despensas çò que n'as besonh. Lo restant, lo metes a la Caissa d'Estalvi. La guèrra finida, d'aquel argent ne farem ben quicòm.

 - La mesada me'n viri. Ai pas l'amor manjarèl. Crenti que ne fagas de tròp."

Pèire se sieguèt el tanben e se rebequèt mièg-conturbat, mièg-contrit.

"Fau çò que tot òme, tot soldat se deu de far. Ni mai ni mens. Siái ni capon ni valentós. Teni targa mas zelati pas.

30 - Te vòli ben creire, mas aquò me ditz pas per quina rason siás passat sergent. As fachas d'escòlas ?

 - Figura-te ! A la guèrra, i a pas qu'una escòla : lo fuòc. Ara, se vòls saber cossí aquò m'arribèt, as aquí. A Verdun, quand montèrem en linha, èrem seissanta dins la seccion. Davalèrem de quinze. Recebèrem de joves. Los caliá ensenhar e enquadrar. Èri pus vièlh, pus espertat, sabíai me servir d'una mitralhaira e aviái lo certificat d'estudis.

35 Lo compte èra bon. Passèt un colonèl ; m'acranquèt la crotz de guèrra, la medalha militària e me nomenèt sergent.

 - Los òmes te crentan ?
 - Me crentan pas. Se fisan de ieu. Foguèsse pas lo cas, m'escotarián pas e me segrián pas."

40

- Marià se levèt per se revestir, e diguèt après aver cargada sa rauba :
- "M'es avís que s'aimas pas la guèrra, l'armada te desagrada pas. Enfàcias de ne far mestièr ?"
- Pèire que s'èra levat e revestit el tanben s'espofinèt :
- 45 "Ne siás una altra topina quand i te metes. Que te vas esfigurar ? Que t'ai menada a Puègredond per m'anar estandar dins una casèrna ?"
- Marià venguèt a el, los uèlhs negats.
- "M'increpes pas un jorn coma uèi, supliquèt. Ai páur, Pèire. Te repiqui qu'ai páur. Siás tota ma vida. Qué ne seriá de ieu, t'arribèsse malur ? Auriái pas pus ma plaça a
- 50 Puègredond. Me caldriá rejónher Cramaus. Cresi que n'auriái ni la fôrça ni lo coratge.
- M'arribarà pas res. O sabes ben que siái nascut amb la crespina."
- E per la rassegar d'a fons, apondèt una brava messorga : "Un sergent risca plan mens que los simples soldats. Passa pas jamai davant. Es totjorn darrièr. Lo reglament o pòrta."
- S'abracèron un darrièr cop e se n'anèron. A mièg camin, a la vinha abandonada de Josèp – un òme mòrt dètz ans aviá e que totes sos enfants s'èran escampilhats a París, a
- 55 Tolosa o a Bordèu – devistèron un cerièr que rogejava.
- "De bigarrèus, enoncièt Marià. Son madurs. Ne deuriam amassar un banastonat. Ne farem de confitura e ne gofrem dins l'aigardent."
- 60 S'atrassèron malaisidament un passatge a través las romècs, destorbèron tot un fum de mèrlhes, de gages, d'abelhas e de tavans, garniguèron de fuèlhas de falguièra lo fons del banaston, e Pèire se gripèt a l'aubre. Copava de broquetas que getava a Marià. Ne manjavan a planponhs. Talament que n'avián pòtas e barbas rojas.
- Lo solelh èra encara nautet quand pervenguèron al ras del lòc de Borlhac.
- 65 Ausiguèron la campana.
- "Sonan ben l'Angèlus d'abara, remarquèt Pèire.
- Es pas l'Angèlus, parlegèt Marià. Es una finida. Qual sap qual pòt èsser ?"
- Se donèron la man e s'acaminèron sens polsar mot.

Pèire e Marià, Ferran Delèris, Institut d'Estudis Occitans, "A Tots", 1996

AJUDA PEU VOCABULARI

A broa : au bòrd, a l'estrem, a la cantèra.

Avenent : vesin, a portada, gahadís.

Bard : hanga, limon, vasa.

Raspa : briu rapide sus las ròcas.

Puège : tuc, sèrra.

Paredon : petita paret, petit mur, banc de pèire davant un ostau.

S'enairar : se llevar, se hauçar.

Jogar al cluquet : cluc clucas (jòc).

Cachar : pechicar, pecigar.

Se'n virar : se'n trufar.

Manjarèl : qui chapa, qui engolish lo minjar.

Se rebecar : respóner dab insoléncia.

Tenir targa : se defènder.

Conturbar : troblar.

Zelatar : far de zèle.

Espertar : desvelhar.
 Se fisar de quauqu'un : li har hidança (fisança).
 S'espofinar : arríder.
 Estanhar : secar.
 Increpar : blasmar.
 Puègredond : lo lòc deu lor maridatge.
 Cramaus : Carmaux (Tarn).
 Crepina : escadença.
 Apondre : ajustar, júnher, hornir, balhar.
 Una messorga : ua mensonja.
 Banaston: petita cimarra (com la deu Pair Nadau).
 Gofir : trempar.
 Romèc : sèga.
 Destordar : avejar, ahartar.
 Gage : gai (ausèth).
 Falguièra : heuguèra.
 Se gripar : s'arrapar.
 D'abòra : d"òra.
 Palejar : marmusar, shebitejar.
 Finida : fin.

COMMENTARI GUIDAT

En vos ajudar de las questions seguintas, apitatz un comentari deu tèxte

5. Presentacion.

- a. Après aver lejut lo tèxte, despartitz-lo en partidas coerentas. Balhatz un títol a cadua en precisant las linhas qui las delimitan.
- b. Quau es lo contèxte d'aqueste tròç de raconte ?
- c. Quina atmosfèra e se'n desgatja ?

6. Questions peu comentari

Comentatz las expressions seguintas e responetz a las questions :

- "Semblas pas l'aimar gaire aquel país !" (linha 6). **Guida** : perqué ditz que ne l'aima pas aceth país ? Las rasons qu'invòca e son las solas vertadèras ?
- "... per aimar un país, i cal èsser nascut;" (linha 8). **Guida** : Etz d'acòrd dab Pèire ? Explicatz perqué.
- "la paura te pren sovent ?" (linha 12). **Guida** : E pòt estar considerada com normau la responsa de Pèire ?
- "Aimas de tuar ?" (linha 17). **Guida** : ètz d'acòrd dab la responsa de Pèire. Per vos es recebedissa ?
- "Es aquò la lei de la guèrra" (linha 19). **Guida** : Qué es per vos la "lei de la guèrra" ?

- "Aimi pas que siás passat sergent." (linha 21). **Guida** : per quina rason Marià e pensa açò ? Qué pensatz deus arguments deu Pèire ?

- "Fau çò que tot òme, tot soldat se deu de far" (linha 27). **Guida** : E pensatz que lo Pèire es sincèr quan ahorteish açò ? Perquè ?

Sintèsi : Qué pòden revelar de l'estat d'esperit de Pèire aquestas questions ? E vos sembla qu'aja hami de parlar de la guèrra ?

- "sabiái me servir d'una mitralhaira e aviái lo certificat d'estudis. Lo compte èra bon" (linha 34). **Guida** : segon Pèire quau son las qualitats requesidas per comandar (sonque a l'armada o non ?) E vos semblan justas las soas consideracions ?

- "Passèt un colonèl, m'acranquèt la crotz de guèrra, la medalha militària e me nomenèt sergent." (linha 35). **Guida** : Quina consideracion a lo Pèire de l'institucion militària, deus sons simbèus ? Perquè ?

- "Los òmes te crentan ?" (linha 36). **Guida** : Per quina rason Marià e pòt pausar aquesta question ? Sus quau rapòrt e pensa que s'estableish la relacion entre Pèire e los sons òmes ?

- "Foguesse pas lo cas, m'escotarián pas e me segrián pas." (linha 37). **Guida** : Sus quin rapòrt e ditz lo Pèire que s'estableish la relacion qu'a dab los sons soldats ? E pensatz qu'es justificada la soa concepcion ? Qué penstatz de la soa concepcion de l'autoritat ? Es especifica deu comandament militar, deu temps de guèrra ? O pòt estar aplicada a tota auta situacion ?

- "M'es avis que s'aimas pas la guèrra, l'armada te desagrada pas." (linha 40). **Guida** : Qué balha aquesta impression a Marià ?

- "... la vinha abandonada de Josèp – un òme mòrt dètz ans aviá..." (linha 52). – "Ausiguèron la campana." (linha 61). **Guida** : Qué mian ad aqueste moment deu raconte aqueras duas frases. Au miei de quin ambient se vienen pausar ?

7. Conclusion

- a. E podem díser qu'es un tèxte qui tracta meilèu de la guèrra o meilèu de la patz ? Qué podetz díser de la situacion deus personatges cap a la guèrra o la patz ?
- b. E voló l'autor escríver aciu un raconta de vida o meilèu de mòrt ? Quau de la vida o de la mòrt i es mei presenta ?

8. Arrevirada

Hètz la traduccion en francés deu passatge entre "Te vòli ben creire" (linha 29) e "Lo reglament o pòrta" (linha 51)

Sujet donné lors de l'épreuve facultative

du Concours de Professeur des Ecoles

Académie de Bordeaux

Occitan - Dialecte gascon

Traduire en français le texte ci-dessous.

LA REGENTA

Un dia de seteme, la brumassa que boçava la ribèra deu Gave. Los angèlus de Denguin, de Siròs, de Puei, aflaquits e arraucs non podèn pas gahar la volada e que trainavan suus brucherís (1). Jan de Sarrat, lhevàt quan lo dia, hiquè devath lo junh l'Arizada e l'Estelada enqüèra adromidas, atelè lo tombaròu tà anar cuèlher la Damisèla navèra a la halta de Puei. - " Quin serà la Damisèla ? E serà tan brava com Blanca Lavat a qui panavi hens la tireta de la taula de nueit las datas dauradas ? A ! Se aquò podè aparir ! " Un arrut (2). Lo trin de Pau. Los travaders (3) shiulan sus l'acèr. Las portetas s'orbeishin e truncan. Adara lo trin que passa sus lo pont de hèr. Tonèrre. - " Quin serà la navèra damisèla ? E'm passarà tanben la man doça dens lo pèu quan sapi l'istòria o la geografia ?... " Lo tombaròu que torna. La damisèla qu'ei beròja mès que'n va changuèt-changuet. - " No'ns poderà pas atrapar au mei córrer. " Qu'a l'arríder agradiu, las dents lusentas, las anhivas rojas. Lo men cosiót Robèrt non dessarra pas los pòts. Que m'ac a dit : un regent que l'averé agradat mei. Pas a jo ! Mossur Lartigau qu'a l'uelh tròp negre e que crida com un Aussalés quan escolia. - " Hè't en devant. Rogèr ! ce'm hè la marrèna. Ditz quauquarren a Madamisèla. " Que vadi roge com un guindolh (4). Madamisèla tanben. Que m' avanci, drin espaurit. - " Bonjour mame-zelle ".

Rogèr LAPASSADA, " La Regenta ", in Sonque un arríder amistós, IEO-Per Noste, 1975.

Nòtas

1. Brucherís : bruyères, broussailles.
2. Arrut : rumeur.
3. Travaders : les freins.
4. Guindolh : cerise (griotte).

Sujet donné lors de l'épreuve facultative

du Concours de Professeur des Ecoles

Académie de Bordeaux

Occitan - Dialecte languedocien

Traduire en français le texte ci-dessous.

LA FONT DE BROCELIANDA

La font tanpauc, d'abòrd, la vesquèrem pas, al mièg de l'esclarcièra. Una font de las mai umilas que se pòsca : entre quatre pèiras, une mena d'abeurador per las cèrvias, que la fuèlhas dauradas n'estelavan lo cèl embarrat coma dins un miralh vièlh. Foguèt solament en nos : miralhant que vesquèrem que lo cèl èra clar sus la font. Aguèrem enveja d'i beure e d'i far la libacion rituala : la que fa nàisser la tempèsta e sortir lo cavalièr de fèrre de sa tuta de fuèlhas... Ôc-ben ! Mas ont èran passats lo vaissèl d'aur e sa cadena, sul peiron de la font ? Trobèrem pas, per posar l'aiga, qu'una boita de sardas rovilhada, dins un molon de brutissas (1), prèp d'un rèsta de fuòc, entre doas pèiras. - d'un sopar de brèishas (2), probable ! Maquinament, amb la boita de sardas rovilhada, posèri un pauc d'aiga de la font. Agachèrem los randals qu'enceuclavan l'esclarcièra e lo cèl al-dessús de Brocelianda. Aquel s'aviá perduda sa serenitat de tot ara ; semblava ara qu'una nèbla tissosa (3) docetament l'empenava... Faguèri tombar l'aiga sul peron de la font... Lo tronodre nos petèt dessus, a nos crebar las aurelhas. Una esquiçada per l'aire e per las fuèlhas, coma una cataracta en plen cap... Demorèrem aturrats de terror, paralisats. Ôc-ben, paralisats... Ne badavem encara, que lo " Miratge ", el, s'èra ja escapat, plan luenh, al-delai de la forèst de ...Pènpon.

Marcèu ESQUIEU, " Brocelianda ", in E nos fotèm d'èstre mortals ! IEO, 1980

Nòtas

1. Brutissas : saletés
2. Brèishas : sorcières
3. Tissosa : fâcheuse